

dr hab. inż. arch. Alina Pancewicz
Wydział Architektury Politechniki Śląskiej
ul. Akademicka 7
44-100 Gliwice

RECENZJA

**dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i popularyzatorskiego
oraz rozprawy habilitacyjnej pt.: „Antropopresja ekoenergetyczna w procesie zmiany
krajobrazu na przykładzie wybranych farm wiatrowych w Polsce”
dr inż. Tomasza Malczyka z Instytutu Architektury
Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie**

1. PODSTAWY OPRACOWANIA

- Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2003 r., nr 65, poz. 595; Dz.U. z 2005 r., nr 164, poz. 1365; Dz.U. z 2011 r., nr 84, poz. 455) oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. (Dz.U. z 2011 r., Nr 196, poz.1165);
- Pismo Dziekana Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej prof. zw. dr hab. inż. arch. Stefana Wrony z dnia 20 marca 2014 r. z prośbą o wykonanie recenzji w dziedzinie nauk technicznych, w dyscyplinie architektura i urbanistyka, w postępowaniu habilitacyjnym dr inż. Tomasza Malczyka, skierowane na podstawie pisma Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów nr BCK-VI-L-6455/13 z dnia 7 lutego 2014 r.;
- materiały dostarczone przez Dziekana Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, a opracowane przez dr inż. Tomasza Malczyka. W ich skład wchodzi:
 - rozprawa habilitacyjna pt.: *Antropopresja ekoenergetyczna w procesie zmiany krajobrazu na przykładzie wybranych farm wiatrowych w Polsce*, wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w 2013 r.,
 - autoreferat w języku polskim,
 - wykaz, w języku polskim, opublikowanych prac naukowych i twórczych prac zawodowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki.

2. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Dr inż. Tomasz Malczyk jest absolwentem Wydziału Geodezji i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. W 1993 roku otrzymał dyplom magistra inżyniera. W 1998 roku na tym samym wydziale, tego samego uniwersytetu obronił pracę doktorską pt.: *Modele zrównoważonego zagospodarowania zieleni działek siedliskowych i pasa przydrożnego terenów wiejskich*. Promotorem rozprawy była prof. dr hab. inż. arch. Zuzanna Borch. W tym samym roku Kandydat ukończył również studia podyplomowe z zakresu architektury krajobrazu na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej, broniąc pracę dyplomową pt.: *Koncepcja zagospodarowania wybranych fragmentów dawnych terenów wystawowych Parku Szczyńskiego we Wrocławiu*, wykonaną pod kierunkiem dr hab. inż. arch. Aliny Drapelli-Hermansdorfer, prof. PWr. Od 1993 do 1998 pracował na stanowisku asystenta na kierunku Budownictwo w Instytucie Budownictwa

Rolniczego Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Od 1998-2000 został zatrudniony na stanowisku adiunkta na kierunku Budownictwo w Instytucie Budownictwa Rolniczego Wydziału Geodezji i Kształtowania Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W okresie kolejnych dwóch lat pracował nadal na stanowisku adiunkta na tym samym wydziale i kierunku w Instytucie Budownictwa, którego nazwa została rozszerzona o Architekturę Krajobrazu. Od roku 2001 do chwili obecnej pracuje w Instytucie Architektury i Urbanistyki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie. W latach 2001-2006 został zatrudniony tam jako wykładowca, w latach 2007-2011 jako starszy wykładowca, a w 2011 roku do chwili obecnej jest zatrudniony na stanowisku profesora PWSZ w Nysie. Podczas pracy związanej ze szkolnictwem wyższym Kandydat pełnił różnego rodzaju funkcje, z których najistotniejszą jest funkcja Prorektora ds. Ogólnych PWSZ w Nysie, którą pełni od 2005 roku do chwili obecnej. Kandydat zdobywał także doświadczenie zawodowe poza szkolnictwem wyższym, pracując w 8 różnych firmach projektowo-wykonawczych w zakresie: architektury, budownictwa, wykonawstwa i projektowania wnętrz.

3. OCENA ROZPRAWY HABILITACYJNEJ.

Charakterystyka formalna pracy

Rozprawa habilitacyjna pt.: *Antropopresja ekoenergetyczna w procesie zmiany krajobrazu na przykładzie wybranych farm wiatrowych w Polsce*, wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w 2013 r., jest pracą naukowo-badawczą w charakterze monografii. Praca recenzowana przez prof. dr hab. inż. Andrzeja Drabińskiego i prof. dr hab. inż. arch. Aleksandra Böhma, liczy 208 stron, zawiera 102 tabele i 184 rysunki. Tekst składa się ze wstępu, pięciu zasadniczych rozdziałów i wykazu literatury. Autor odwołał się do 242 pozycji bibliograficznych, w tym do 22, których jest autorem lub współautorem. Opracowanie zamyka streszczenie w języku polskim i angielskim.

Charakterystyka merytoryczna pracy

Rozprawa dotyczy w całości problematyki farm wiatrowych i ich oddziaływania na otoczenie. Już od kilkudziesięciu lat tematyce tej poświęca się coraz więcej uwagi, co umotywowane jest poszukiwaniem sposobów pobierania energii odnawialnej ze środowiska oraz równowagi pomiędzy dbałością o środowisko (wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych) a presją oddziaływania na środowisko (w szczególności na walory krajobrazowe). Konsekwencją tworzenia farm wiatrowych jest antropopresja ekoenergetyczna. Rozmach takich inwestycji, ich percepcja oraz oddziaływanie na krajobraz, spowodowały, że dr inż. Tomasz Malczyk zajął się poszukiwaniem sposobów optymalnej lokalizacji farm wiatrowych. Dzięki interdyscyplinarnemu podejściu służącemu wypracowaniu nowych parametrów lokalizacyjnych, Autor rozszerzył je o ocenę zakresu oddziaływania farm, wartości i kompozycji krajobrazowych, a także wartości natury humanistycznej: społecznej, artystycznej, religijnej itp.

Celem wywodu habilitacyjnego jest wyciągnięcie wniosków z analizy lokalizacji i oddziaływania polskich farm wiatrowych na otoczenie oraz stworzenie modelowego rozwiązania farmy wiatrowej uwzględniającego w sposób znaczący aspekt krajobrazowy i środowiskowy. W założeniu Autora model ten ma stać się podstawą do „opracowania koncepcji możliwych nurtów w projektowaniu farm wiatrowych”, a w efekcie dać podstawę do sformułowania konkretnych wniosków aplikacyjnych. **Metody pracy** są przyjęte prawidłowo i odpowiadają w pełni założonym celom badawczym. Parametryzują one szeroko rozumiane wartości środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wartości krajobrazu i jego percepcji.

Tematykę badawczą określoną w monografii uważam za trafną, dającą możliwość uzyskania wyników teoretycznych oraz ich zastosowania w praktyce.

W monografii wyodrębniono: wstęp, pięć zasadniczych rozdziałów i spis literatury.

Rozdział 1. „Wstęp” stanowi ogólne wprowadzenie do podjętej problematyki.

Rozdział 2. „Przegląd piśmiennictwa”, zawiera przegląd podstawowych zagadnień związanych z energetyką wiatrową, w szczególności ze sposobami lokalizacji farm wiatrowych, metodami analiz, waloryzacji i oceny wpływu inwestycji na środowisko. Autor zwięźle ukazuje złożoność problemu. Omawiając poszczególne zagadnienia związane z tematyką pracy, powołuje się na badania i wypowiedzi polskich i zagranicznych naukowców z różnych dyscyplin naukowych. Jest to jedyne miejsce, gdzie zyskujemy ogólną wiedzę i szerszy kontekst poruszanych zagadnień.

Rozdział 3. „Zakres merytoryczny i schemat prac badawczych” definiuje cele pracy, osiągnięte później w kolejnych rozdziałach, charakterystykę obszaru badań oraz zakres i metodykę badań, które rozpatrywane łącznie uzasadniają przyjętą strukturę pracy.

W pracy przyjęto pięć etapów badań ukazujących wpływ farm wiatrowych na bliższe i dalsze otoczenie. Cztery z nich zawierają się w **rozdziale 4. „Wyniki i ich omówienie”**. Pierwsze trzy etapy to części analityczne. Zakres pierwszego etapu badań obejmuje obszar całej Polski, gdzie ogólnym badaniom poddano 31 farm wiatrowych, wysnuwając wnioski dotyczące geograficznej i środowiskowej lokalizacji farm. Prowadzone badania rozszerzone zostały o oddziaływanie analizowanych farm na tereny zabudowy i komunikację. Zakres drugiego etapu badań obejmuje 6 farm wiatrowych wybranych pod kątem parametrów wskazanych przez Autora, dotyczących: lokalizacji, ukształtowania terenu, sąsiedztwa zbiornika wodnego i innego parku wiatrowego. Podjęte badania prowadzą do zdefiniowania elementów antropopresji energetycznej. Trzeci etap badań dotyczy jednej farmy wiatrowej „Lipniki” i otaczających ją 36 miejscowości z dwóch województw: opolskiego i dolnośląskiego. Etap ten stanowi uszczegółowienie i uzupełnienie dotychczas przeprowadzonych badań. Określa percepcję i stopień rzeczywistej dominacji farmy wiatrowej, opierając się na wizualizacji krajobrazowej i wyznaczonych obszarach widoczności. Czwarty etap badań to część teoretyczna i empiryczna odnosząca się do percepcji, postrzegania i rozumienia farm wiatrowych. Uwzględnia ona międzyobszarową transgresję krajobrazową rozpatrywaną w kontekście czynników humanistycznych: społecznych, etyczno-moralnych, filozoficznych, artystycznych, religijnych, które choć wpływają na percepcję farm wiatrowych, najczęściej są pomijane w metodach oceny oddziaływania farm.

Piąta część badań, bazująca na przeprowadzonych wcześniej analizach, obserwacjach, badaniach i danych metrycznych, zawiera się w **rozdziale 5. „Rozwiązania modelowe”**. Jest to najważniejszy rozdział pracy z uwagi na oryginalne wyniki Autora. Składa się on z dwóch części: modelowo-analitycznej i koncepcyjno-projektowej. Jego wynikiem jest autorski model trendu antropopresji ekoenergetycznej krajobrazu oraz modelowe rozwiązanie zagospodarowania terenu w obrębie 5 km od farmy wiatrowej. Modele te posłużyły do oznaczenia i porównania zmiany udziału powierzchni zieleni zwartej i zabudowy w stosunku do parametrów uzyskanych po analizie istniejących farm wiatrowych w Polsce. Przy założeniu, że farmy wiatrowe lokalizowane są na terenach istniejących, istotny jest fakt praktycznego zastosowania modelowych rozwiązań. Wykonana przez dr Tomasza Malczyka analiza rozwiązania modelowego, wskazuje, że po wstępnym wyborze miejsca pod lokalizację farmy, można wykonać dodatkowe inwestycje, których celem jest wymierna poprawa stanu istniejącego. Dalsza część rozdziału 5 zawiera szereg przykładów krajobrazowych rozwiązań lokalizacji farm wiatrowych przedstawionych w aspekcie kształtowania środowiska i kreowania wartości krajobrazowych oraz jakości wrażeń

wizualnych. Cześć ta bogato ilustrowana jest autorskimi sylwetami form krajobrazowych i kompozycji krajobrazowo-inżynierskich, uwzględniających obecność farm wiatrowych w otoczeniu. Podsumowaniem analizy modelowej jest próba stworzenia klasyfikacji oceny istniejącej lub projektowanej farmy wiatrowej w oparciu o czynniki oddziałujące na percepcję. Jej ilustracją są przykładowe rozwiązania krajobrazowe o różnym charakterze: addytywnym, synergicznym i antagonistycznym.

Rozdział 6 stanowi podsumowanie wyników pracy i przedstawienie wniosków. Rozdział ten jest bardzo interesujący dla praktyków. Pokazuje użyteczność metodologii, która posłużyła do analizy danych, użyteczność przeprowadzonych badań i ich wyników oraz ich praktyczny wymiar w postaci wniosków aplikacyjnych przedstawionych na poziomie operacyjnym, decyzyjnym i strategicznym.

Całą rozprawa habilitacyjna jest napisana na dobrym poziomie merytorycznym, jej struktura i strona formalna nie budzą większych zastrzeżeń. Tytuł dobrze ilustruje zawartość, mniej nazwy poszczególnych rozdziałów. Stosowana terminologia jest właściwa i zgodna z ogólnie przyjętą w tej dziedzinie wiedzy, aczkolwiek warto byłoby się zastanowić nad zamieszczeniem w pracy podrozdziału z omówieniem pojęć, które porządkowałyby przedmiotową, naukową nomenklaturę. Praca stanowi spójną całość, pod względem redakcyjnym napisana jest na dobrym poziomie, dobór literatury jest poprawny. Język, mimo nielicznych nadmiernie rozbudowanych i skomplikowanych zdań, nie budzi zastrzeżeń. Praca jest bogato ilustrowana (na szczególną uwagę zasługują autorskie schematy i modele), zawiera także znaczną ilość autorskich tabel. Istotnym błędem warsztatowym pracy jest brak przypisów dolnych, z pełną informacją bibliograficzną, z numerem wykorzystanej strony, użyciem zwrotów *op.cit.*, *ibidem* do pozycji wcześniej cytowanych, pozwalających zorientować się w ilości powołań na poszczególne pozycje bibliograficzne.

Uwagi szczegółowe

1. Autor niepotrzebnie rozdzielił wstęp i zakres merytoryczny na dwa osobne rozdziały, albowiem dopiero łącznie dają ogólną orientację w zakresie tematycznym pracy.
2. Rozdział 4 zatytułowany *Wyniki i ich omówienie*, jest częścią analityczno-badawczą, a wyniki stanowią ich konsekwencję, dlatego w uznaniu recenzentki powinien być zatytułowany inaczej, np. *Farmy wiatrowe w Polsce – analiza i studia przypadków*. Sam zaś tytuł: *Wyniki i ich omówienie*, powinien być tytułem ostatniego podrozdziału.
3. Wątpliwości budzi schemat przeprowadzonych badań pokazany na rys. 1. Graficzny sposób jego przedstawienia jest zupełnie nieczytelny. Powoduje on np. że cel pracy i teza przypisane są do części analitycznej. Z rysunku nie wynika jaki charakter ma część I, czy jest to część wynikowa przypisana do całego rozdziału, czy odnosi się ona tylko do jej podsumowania itd.
4. W podrozdziale 4.1. zawierającym pierwszą część badań skupiających się na 31 wybranych farmach wiatrowych w Polsce, mimo, iż jest to część analityczna, Autor bardziej skupił się na inwentaryzacji, a nie na wartościowaniu. Określa np. średnie odległości istniejących farm wiatrowych od form ochrony przyrody, ale nie ocenia czy ta średnia odległość jest właściwa/nieodpowiednia/optymalna itp. To nie jest analiza, która pozwala na podjęcie próby zaprojektowania modelowego rozwiązania definiującego najlepsze parametry lokalizacyjne dla przyszłych farm wiatrowych, jak podaje Autor na stronie 71, tylko zapis stanu istniejącego.
5. Rysunki w podrozdziale 4.1.1., począwszy od rysunku nr 3, skończywszy na rysunku nr 95, są niezrozumiałe. Autor zastosował wspólną dla wszystkich analizowanych farm wiatrowych zasadę ilustrowania, co jest założeniem słusznym. Recenzentce wydaje się, że pierwszy z cyklu rysunków odpowiadających każdej z analizowanych farm,

przedstawiający mapę googla, powinien mieć przede wszystkim podaną skalę. Nie wiadomo bowiem czy wszystkie mapy poszczególnych farm są w tej samej skali – co pozwoliłoby na porównania – czy każda jest w innej. Nie wiadomo też jaki zakres obejmuje, zastosowane przez Autora, zaznaczenie farm linią przerywaną – czy jest to promień jakiejś strefy wyznaczonej od miejsca lokalizacji farmy (obszar pierścieniowy) czy też bliżej nieokreślony obszar, na którym występują poszczególne wieże elektrowni (ilość turbin sięga od 2 do 60). Szkoda także, że opisane na rysunkach miejscowości nie są zaznaczone powierzchniowo. Również podpisy tych rysunków (rys. 3, 6, 9 itd.) są niejasne: 500 m – co to znaczy? Kolejne rysunki odnoszące się do badanej farmy (np. rys. 4, 5 i kolejne) są podpisane tak samo, ale przedstawiają różne widoki, o których nic nie wiemy. Nie wiadomo jaka jest zasada ich doboru, nie wiemy jaki jest punkt obserwacji, nie wiemy dlaczego Autor wybrał te widoki, a nie inne, czy świadomie, na zbliżeniach i w oddaleniach, pokazał tylko niektóre spośród wszystkich występujących w danej lokalizacji wież itd.

6. Rysunki nr 97, 98 do 124 są mało czytelne, bez opisu tekstowego niemożliwa do odczytania jest lokalizacja miejscowości w poszczególnych strefach, niewidoczne są także proporcje wypełnienia stref liczbą miejscowości. Czytelniejszy byłby zapis ilustrowany, adekwatną do liczby miejscowości gradacją koloru poszczególnych stref.
7. Tabele w podrozdziale 4.1.1. począwszy od tabeli 3, a skończywszy na tabeli 33, określające dane techniczne poszczególnych farm wiatrowych, są nieporównywalne ze sobą. Raz zawierają trzy rodzaje danych, innym razem siedem. Niektóre dane, tj. zabezpieczenie przeciwkorozyjne, nie wnoszą istotnych wartości – Autor nie wyciąga z tych danych żadnych wniosków. Dane zawarte w tabelach nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w rysunkach. Np. tabela 7 określa dwie lokalizacje turbin, które są zaznaczone na mapce poniżej, ale już tabela 19 określa tylko łączną liczbę turbin bez podziału na poszczególne strefy, a na mapce poniżej zaznaczone są trzy strefy lokalizacji turbin, podobnie jest w tabeli 15. W przypadku tabeli 20 liczba turbin podzielona jest na dwie strefy, w opisie wskazano dwie strefy występowania farm wiatrowych: Farma wiatrowa Lisewo I i II (s. 48), ale na mapce zaznaczono tylko jedną strefę. Podobnie jest w przypadku tabeli 21 (s. 49). Podobne zróżnicowanie danych wprowadził Autor w opisie zamieszczonym powyżej tabel. Raz jest to tylko lokalizacja miejscowości (np. s. 41), innym razem poszerzona o opis elektrowni (np. s. 54), w jeszcze innym przypadku (np. s. 40) zawiera informacje o odległości zabudowań od lokalizacji farmy wiatrowej. Ta ostatnia informacja jest szczególnie ważna i szkoda, że nie znalazła się w opisach pozostałych przypadków. W opinii recenzentki przedstawienie danych dotyczących 31 analizowanych farm wiatrowych powinny być porównywalne, wtedy wysnuwane z nich wnioski byłyby bardziej spójne i wiarygodne.
8. Tabele nr 37, 39, 41 do 91, zawierają kierunek dróg względem farmy wiatrowej, ale w żadnym z analizowanych przypadków Autor nie podał jaki jest przeważający w danym regionie kierunek wiatru, a tylko wtedy jeżeli dane zawarte w tych tabelach będą się odnosiły do kierunku wiatru, będą miały sens. Zakładam, że Autor przyjął założenie, że w Polsce wieją wiatry zachodnie, ale takiej informacji nie zawarł w odniesieniu do tabel.
9. Na stronie 47 Autor napisał, cytując: „Zużyliśmy na niego 400 metrów sześciennych betonu i 50 ton stali.” Jest to zdanie, zacytowane bezpośrednio ze strony internetowej: <http://www.strefabiznesu.nton.pl/artukul/lipinki-pierwszy-wiatrak-juz-stoi-54330.html> jednakże Autor nie zaznaczył cytatu, nie podał także źródła informacji. Jest to w pracy naukowej niedopuszczalne.
10. Na stronie 124 Autor podaje, cytując: „...wskazane przy projektowaniu farm wielkości uznane są wskazane do spełnienia [Stryjecki i Mielnicki 2011] nie zawsze są zachowane”. Szkoda, że w pracy nie podano powyższych wielkości, tj. minimalnych odległości od

- zabudowy, stosowanych przy lokalizacji farm już istniejących. Dałoby to szansę odniesienia ich do wielkości średnich wskazanych przez Autora, istotnych przy projektowaniu nowych farm – rys. 130.
11. Zarówno w tekście, jak i w spisie bibliografii Autor wymienił pozycję „Słońce w architekturze” z 1996 roku, ale błędnie przypisał jej nazwisko autora – Twardowski M.. Autorem tek książki jest Mieczysław Twarowski.
 12. 10 wniosków zawartych w rozdziale 6 (s. 188-189) to w większości wyniki analiz a nie wnioski. Właściwie jedynie punkt 10 (s. 189) zawiera konkretny wniosek. W opinii recenzentki należałoby rozdzielić wyniki od wniosków i je pogrupować.
 13. Dużym utrudnieniem dla recenzentki jest brak numeracji pozycji bibliograficznych zamieszczonej w zestawieniu końcowym. W pracy brakuje zestawienia rysunków i tabel umieszczonych na końcu pracy.

Powyższe uwagi, w większości posiadają charakter redakcyjny, są raczej chęcią polemiki z Autorem i nie obniżają całościowej oceny pracy.

Ocena końcowa pracy

Słabością pracy jest brak ukazania badań wykonanych przez Autora na szerszym tle, co pozwoliłoby na usystematyzowanie wiedzy i jej uogólnienie. Brakuje wyników badań dotyczących lokalizacji dużych zagranicznych przedsięwzięć ekoenergetycznych i ich wpływu na środowisko. Autor wspomina o badaniach prowadzonych w Danii, Szwecji czy w Niemczech (s. 120), ale ich nie precyzuje. Ich wyszczególnienie dałoby możliwość porównania wyników takich badań z wynikami do jakich dochodzi Autor analizując polskie farmy wiatrowe. Uwagę zwraca także brak informacji o stosowanych kryteriach lokalizacji farm wiatrowych w Polsce. Pozwoliłoby to wyłapanie relacji pomiędzy założeniami projektowymi, ich realizacją, a skutkiem oddziaływania inwestycji na środowisko.

Mocną stroną pracy jest konsekwencja prowadzonych badań własnych dr Tomasza Malczyka oraz logiczność wyciąganych z nich wniosków. Wieloaspektowość oraz konsekwentnie przybliżana skala obszaru badań pozwoliła na wyodrębnienie cech ogólnych i szczegółowych, istotnych przede wszystkim dla nowoprojektowanych rozwiązań. Najistotniejszym walorem pracy jest jednak umiejętność wskazań metodologicznych ważnych dla praktyki architektoniczno-urbanistycznej, opartych na autorskim modelu trendu antropopresji ekoenergetycznej krajobrazu oraz modelowym rozwiązaniu zagospodarowania terenu w obrębie farmy wiatrowej. Dają one szansę na uzyskanie jakości krajobrazu opartej na istniejących wartościach oraz nowo tworzonej estetyce energii wiatrowej. Przedstawione przez Autora wnioski aplikacyjne na poziomie operacyjnym, decyzyjnym i strategicznym, mają wymiar praktyczny, prowadzą do wyważenia elementów antropopresji ekoenergetycznej wpływających na kształtowanie środowiska i wartości krajobrazowe, mogą zmienić sposób postrzegania i oddziaływania farm wiatrowych na otoczenie.

Podsumowując ocenę rozprawy habilitacyjnej, stwierdzam, że stanowi ona oryginalne podsumowanie autorskich badań, posiada walory nowości i wnosi istotne wartości do dyscypliny architektura i urbanistyka. Stwierdzam, że rozprawa habilitacyjna pt.: „Antropopresja ekoenergetyczna w procesie zmiany krajobrazu na przykładzie wybranych farm wiatrowych w Polsce” autorstwa dr inż. Tomasza Malczyka spełnia wymagania ustawy z dnia 14 marca 2003 r.

4. OCENA DOROBKU NAUKOWEGO I AKTYWNOŚCI BADAWCZEJ

Działalność naukowa dr inż. Tomasza Maleczyka od początku kariery naukowej związana była z kształtowaniem krajobrazu. Tematyką przewodnią podejmowanych prac była zieleń w antropogenicznym krajobrazie terenów wiejskich, rozpatrywana i analizowana w kontekście kształtowania środowiska, terenów inwestycyjnych, osiedli wiejskich oraz antropopresji ekoenergetycznej obszarów związanych z pozyskiwaniem różnych źródeł energii. Ostatnie zagadnienie zawężone do energetyki wiatrowej stało się przedmiotem szczegółowych badań i analiz zakończonych monografią habilitacyjną.

Wraz z rozwojem kariery naukowej podejmowana tematyka badawcza zmierzała do poszukiwania sposobów praktycznej implementacji i weryfikacji uzyskanych wyników oraz zarządzania wiedzą. Szczególny nacisk położono na edukację i wymianę informacji na poziomie społeczno-gospodarczym, administracyjnym i ustawodawczym oraz na praktykę w znaczeniu projektowym i wykonawczym.

Na każdym etapie kariery akademickiej kandydat publikował teksty o naukowej wartości. Niestety zarówno redakcja autoreferatu, jak i wykazu opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki, nie zawiera rozdzielenia osiągnięć na czas przed uzyskaniem stopnia doktora nauk technicznych i po, co utrudniło ich ocenę.

Do czasu uzyskania stopnia doktora nauk technicznych Kandydat wykazał w spisie osiągnięć następujące pozycje:

- 2 publikacje naukowe jako współautor,
- 1 publikację pokonferencyjną jako współautor i 2 publikacje pokonferencyjne jako autor,
- 1 poster konferencyjny,
- 3 publikacje pokonferencyjne, w tym 2 jako autor i 1 jako współautor (opublikowane w roku obrony pracy doktorskiej – niejasne jest w jakim czasie, w odniesieniu do uzyskania stopnia doktora, zostały one opublikowane),
- 1 projekt badawczy KBN (wykonawca),
- 4 referaty na konferencjach krajowych, w tym 3 autorskie, 1 we współautorstwie,
- 3 referaty na konferencjach krajowych, w tym 2 autorskie, 1 we współautorstwie (wygłoszone w roku obrony pracy doktorskiej – niejasne jest w jakim czasie, w odniesieniu do uzyskania stopnia doktora, zostały one opublikowane),
- 1 nagroda za pracę magisterską – przyznana przez Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa we Wrocławiu.

Osiągnięcia po uzyskaniu stopnia doktora:

- I. Publikacje naukowe w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR): brak.
- II. Zrealizowane oryginalne osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne i technologiczne:
 - 12 opracowań studialnych projektowo-konstrukcyjnych,
 - 2 opracowania studialne projektowych w tym 1 autorskie i 1 współautorskie.
- III. Udzielone patenty międzynarodowe i krajowe: brak.
- IV. Wynalazki oraz wzory użytkowe i przemysłowe, które uzyskały ochronę i zostały wystawione na międzynarodowych lub krajowych wystawach lub targach: brak.
- V. Monografie, publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych lub krajowych inne niż znajdujące się w bazie Journal Citation Reports (JCR):
 - monografie: 4 (w tym monografia habilitacyjna),
 - skrypty: 1,
 - rozdziały w monografiach: 1,
 - monografie poglądowe - seria wydawnicza: 9 (redaktor naczelny), 3 (współredagowanie),

- wydawnictwa inne (książki recenzowane), w tym popularnonaukowe: 4,
 - podręczniki akademickie: 1,
 - publikacje naukowe: 29 autorskich (w tym 4 w języku angielskim), z czego 9 stanowią wydawnictwa pokonferencyjne; dodatkowo 1 publikacja w zespole eksperckim; z całości jedynie 5 publikacji jest punktowanych,
 - wydawnictwa popularno-naukowe – artykuły: 2,
 - liczba cytowań w książkach: 2,
 - liczba wejść na publikacje zamieszczone w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej: 5288.
- VI. Opracowania zbiorowe, katalogi zbiorów, dokumentacja prac badawczych, ekspertyz, utworów i dzieł artystycznych:
- 1 ekspertyza autorska,
 - 3 ekspertyzy współautorskie.
- VII. Sumaryczny impact factor według listy Journal Citation Reports (JCR): brak.
- VIII. Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS): brak.
- IX. Indeks Hirscha według bazy Web of Science (WoS): brak.
- X. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach:
- 1 projekt MNiSW (kierownik),
 - 1 program MNiSW (wykonawca),
 - 1 projekt badawczy typu foresight (wykonawca),
 - 2 projekty Urzędu Marszałka Województwa Opolskiego (wykonawca),
 - 3 projekty Urzędu Marszałka Województwa Opolskiego (kierownik).
- XI. Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową albo artystyczną:
- 1 nagroda za pracę doktorską – przyznana przez Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu,
 - 1 wyróżnienie Polskiego Komitetu Międzynarodowego Stowarzyszenia Wychowania przez Sztukę (afiliacja UNESCO).
- XII. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych i krajowych konferencjach tematycznych:
- 1 referat na konferencji zagranicznej,
 - 12 referatów na konferencjach krajowych (3 międzynarodowe), w tym 1 we współautorstwie.

W sumie po uzyskaniu stopnia doktora, w przeciągu 15 lat kandydat zrealizował 10 opracowań studialnych, opublikował 55 różnorodnych pozycji naukowych, uczestniczył w 4 ekspertyzach, 8 projektach badawczych, uzyskał 2 nagrody, wygłosił 13 referatów na konferencjach. W całym dorobku zauważyć należy znikomą liczbę publikacji punktowanych (Autor w wykazie osiągnięć nie podał punktacji MNiSW) oraz brak publikacji o zasięgu międzynarodowym. Znaczna część publikacji została wydana w rodzimej jednostce przez co ma ograniczony zasięg oddziaływania. Z drugiej strony podkreślić należy, że przedstawione publikacje odpowiadają kierunkowi zainteresowań naukowych Kandydata. Budowanie dorobku wokół priorytetowych dla Niego tematów dowodzi konsekwencji w podejmowaniu badań. Na uwagę zasługuje także udział w projektach badawczych, autorstwo 4 monografii, autorstwo skryptu i podręcznika akademickiego oraz redagowanie monografii poglądowych – serii wydawniczych. Osiągnięcia projektowe choć nieliczne, uznaję za wystarczające.

Podsumowując tę część dorobku jest to dorobek znaczący i wartościowy, przynoszący praktyczne efekty.

Reasumując uznaję, że przedstawiony do oceny dorobek naukowy i badawczy jest znaczny, wskazuje na posiadanie kwalifikacji do samodzielnej pracy naukowo-badawczej i uprawnia Pana dr inż. Tomasza Malczyka do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

5. OCENA DOROBKU DYDAKTYCZNEGO I POPULARYZATORSKIEGO ORAZ WSPÓLPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

- I. Uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych: organizacja 9 Nyskich Festiwali Nauki (kierownik), 1 programu edukacyjnego (współwykonawca) i 13 projektów o znaczeniu regionalnym (kierownik).
- II. Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji: 13 konferencji i 13 opracowanych merytorycznie i wdrożonych stron internetowych popularyzujących naukę; 8 czasopism popularnonaukowych, w tym 3 jako współautor i 5 jako redaktor naczelny; 11 konferencji popularno-naukowych, w tym 3 jako współorganizator i 8 jako przewodniczący komitetu organizacyjnego; 5 innych form popularyzacji nauki; udział w 5 innych komitetach organizacyjnych konferencji.
- III. Otrzymane nagrody i wyróżnienia: 1 nagroda za pracę w wykonawstwie, 7 nagród za prace organizacyjne, 6 nagród/nominacji/wyróżnień za prace popularyzujące naukę, 3 medale.
- IV. Udział w konsorcjach i sieciach badawczych: brak.
- V. Kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami: 7 projektów, w tym 1 typu foresight, 1 panel ekspertów, 4 programy operacyjnego kapitału ludzkiego.
- VI. Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism: 2 jako redaktor naczelny monografii poglądowej.
- VII. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych: 1 organizacja międzynarodowa, 5 stowarzyszeń krajowych.
- VIII. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki: 18 programów autorskich dla przedmiotów o różnych rodzajach zajęć, 1 skrypt, opieka nad kołami naukowymi, opieka nad 1 pracą magisterską, członek kilku zespołów i komisji uczelnianych, wydawnictwo 2 serii wydawniczych, opracowanie/wdrożenie/pomysł 12 przedsięwzięć, redakcja 1 czasopisma popularno-naukowego i 1 wydania specjalnego ALMA MATER, 1 olimpiada (współorganizacja), 5 projektów dydaktyczno-naukowych, 23 staże/ szkolenia/ seminaria/konferencje/kursy.
- IX. Opiekę naukową nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich: brak.
- X. Staż w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich: 2 staże podoktorskie w ośrodkach zagranicznych.
- XI. Wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców: 9 prac studialnych projektowo-konstrukcyjnych.
- XII. Udział w zespołach eksperckich i konkursowych: 3 (ekspert), 3 (członek kapituły ds. nagród), 3 inne.
- XIII. Recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych: brak.

Dr inż. Tomasz Malczyk pracuje jako dydaktyk od 1993 roku na różnych stanowiskach. W tym okresie opracował programy autorskie do 18 przedmiotów, w tym: wykładów, projektów, ćwiczeń, laboratoriów. Z ważniejszych osiągnięć dydaktycznych można wymienić utworzenie *Laboratorium Materialoznawstwa i Budownictwa Ogólnego* w Instytucie Architektury PWSZ w Nysie, rolę Kandydata w utworzeniu *Regionalnego Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Innowacyjnych* przy PWSZ w Nysie, opracowanie i wdrożenie

Elektronicznej platformy dydaktycznej i popularnonaukowej, wydawnictwo dwóch serii wydawniczych: *Zarządzanie wiedzą w regionie* (8 monografii poglądowych) i *Wiedza drogą do sukcesu* (3 monografie poglądowe), redagowanie Czasopisma Popularnonaukowego INGENIUM oraz udział w licznych projektach dydaktyczno-naukowych.

Zastanawiający jest jedynie fakt, że przy tak znaczącym dorobku dydaktycznym Kandydat w przeciągu 15 lat sprawował opiekę nad tylko jedną pracą magisterską.

Wyrazem osiągnięć w zakresie edukacji, popularyzacji nauki i doskonalenia metod dydaktycznych są liczne nagrody i wyróżnienia m.in.: nagroda Marszałka Województwa Opolskiego za wkład w upowszechnianie i rozwój edukacji na Śląsku Opolskim; nominacja i wyróżnienie za działania promujące i upowszechniające osiągnięcia nauki zarówno w kraju, jak i zagranicą – Tryton Nyski 2009, 2010; wyróżnienie Polskiego Komitetu Międzynarodowego Stowarzyszenia Wychowania przez Sztukę (afiliacja UNESCO) czy medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

Na uwagę zasługuje organizacja, w latach 2005-2013, Nyskiego Festiwalu Nauki oraz związanych z nim Konferencji Popularnonaukowych, a także licznych innych projektów o znaczeniu regionalnym. Za prace organizacyjne dr inż. Tomasz Malczyk otrzymał 2 nagrody II stopnia Rektora PWSZ w Nysie oraz 5 nagród I stopnia Rektora PWSZ w Nysie.

Kandydat zadbał o podnoszenie własnych kwalifikacji zawodowych w zakresie dydaktyki poprzez uczestnictwo w licznych krajowych konferencjach, szkoleniach, sympozjach, seminariach lub stażach. Zdobywał także doświadczenie zagranicą uczestnicząc w trzech programach LLP-ERASMUS w Belgii, Niemczech i Wielkiej Brytanii oraz w szkoleniach uniwersyteckich w Szkocji i Niemczech.

Kandydat jest członkiem jednej międzynarodowej organizacji popularyzującej osiągnięcia nauki – EUSCEA (European Science Events Association) oraz członkiem 5 krajowych Stowarzyszeń.

Podsumowując, mimo, iż dr inż. Tomasz Malczyk nie spełnia wymogów kilku punktów § 5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego poz. 1165 z dnia 1 września 2011 r., działalność dydaktyczną i popularyzatorską oraz współpracę międzynarodową Kandydata oceniam bardzo wysoko.

6. WNIOSEK KOŃCOWY

Na podstawie przedstawionej powyżej oceny dorobku naukowego, dydaktycznego i popularyzatorskiego stwierdzam, że:

- przedstawiona przez dr inż. Tomasza Malczyka rozprawa habilitacyjna pt.: *Antropopresja ekoenergetyczna w procesie zmiany krajobrazu na przykładzie wybranych farm wiatrowych w Polsce*, spełnia wymagania stawiane tego typu pracom naukowym i wnosi treści nowatorskie znaczące dla rozwoju dyscypliny naukowej architektura i urbanistyka;
- pozostały dorobek naukowy świadczy o aktywności naukowej kandydata, jest oryginalny, spójny tematycznie oraz posiada wartość naukową: teoretyczną i praktyczną, choć brak jest w nim publikacji w znanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, krajowym i zagranicznym;
- przedstawiona działalność dydaktyczna i organizacyjna, pozwala stwierdzić, że Kandydat spełnia w stopniu ponadprzeciętnym kryteria oceny osiągnięć dydaktycznych, popularyzatorskich i współpracy międzynarodowej określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Dziennik Ustaw Nr 196, poz. 1165 z dnia 1 września 2011 r. dla osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w obszarze nauk technicznych. Rysuje obraz nauczyciela akademickiego bardzo zaangażowanego w pracę pedagogiczną, działania twórcze i organizacyjne.

Podsumowując, stwierdzam, że dr inż. Tomasz Malczyk przedstawił osiągnięcia naukowe, które w myśl art. 16 ust.1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2005 r., nr 65, poz. 595; Dz.U. z 2011 r., nr 84, poz. 455) wnoszą znaczny wkład w rozwój dziedziny nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka. Kandydat przedstawił także wiarygodny, znaczący dorobek w dziedzinie dydaktyki, popularyzacji nauki i aktywności międzynarodowej. W świetle powyższego wnioskuję do Komisji powołanej przez Centralną Komisję ds. Stopni i tytułów o nadanie dr inż. Tomaszowi Malczykowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie naukowej architektura i urbanistyka.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive letter 'M' followed by a period.